

‘Komt een dokter bij de dokter’

Ooit wilde Jolien Plantinga (46) een boek over haar werk schrijven met de titel: De gelukkige huisarts. Haar boek dat op 23 april 2022 uitkomt, kreeg een heel andere titel: Komt een dokter bij de dokter. De wederwaardigheden van een zieke vluchteling die bij haar inwoonde en niet veel later haar eigen ervaringen als patiënt zorgden voor de compleet andere insteek van haar debuut.

TEKST: ELS WIEGANT / FOTOGRAFIE JEANNET VERBEEK

Dat Jolien huisarts wilde worden, heeft ze te danken aan haar stage in een huisartsenpraktijk in Deventer. ‘Dat was zó’n cadeau. De band met de patiënten en het vertrouwen dat ze je gaven, het volgen van geboorte tot dood, de breedheid en de variatie: ik vond werkelijk álles leuk aan het vak.’ In de tien jaar die volgden werd ze vaste waarnemer in twee praktijken in Gorssel en later Epse, en werkte ze op de huisartsenpost in Zutphen. Ze maakte er ‘zulke mooie dingen’ mee dat ze weleens dacht: ik ga een boek schrijven over het huisartsenvak. ‘Ik houd van schrijven. Daar word ik erg gelukkig van.’ Serieus werk wilde ze daarvan maken toen ze in 2018 een 23-jarige Oeigoerse vluchteling in huis had genomen en die al snel terminaal ziek bleek. De diagnose dat hij kanker had, werd hem in het Nederlands toegebeten, terwijl hij de taal amper machtig was. Drie maanden na die mededeling overleed hij. In haar voorwoord schrijft Jolien over deze periode: ‘Waar het kon, probeerde ik op de achtergrond hulp te regelen en te steunen. Uit te leggen wat hij niet begreep. Uit te leggen wat ook ik soms niet begreep. Ik keek met verbijstering en onmacht toe hoe hij in al zijn wanhoop als mens en patiënt vaak niet werd gezien en gehoord.’

■ TEKENBEET

Daags na het overlijden van haar

Oeigoerse huisgenoot meldde Jolien zich ziek. ‘Het proces was heel heftig geweest en had me erg aangegrepen. Ik had toenemende migraineaanvalen, veel hoofdpijn en ik dacht: het is stress, een burn-out misschien. Ik moet op vakantie, even tot rust komen.’ De suggestie van vrienden dat haar symptomen misschien een laat gevolg konden zijn van de ziekte van Lyme, die ze in 2004 had opgelopen, wuifde ze weg. ‘Nee, zei ik, het zijn gewoon somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten, SOLK. Tijdens een verblijf van een half jaar in Honduras had ik een tekenbeet opgelopen. Die had ik binnen twee uur behandeld en er was geen rode kring verschenen, maar zes weken later kreeg ik een aangezichtsverlamming. Bloedonderzoek wees uit dat ik de Borrelia-bacterie droeg.’ Bizar genoeg kreeg haar vader, chirurg van beroep, een jaar nadat zij was gebeten, ook neurologische klachten. ‘Door wat ik inmiddels van Lyme wist, heb ik erop aangedrongen dat hij zich daarvoor zou laten behandelen. De neuroloog zei dat het geen Lyme kon zijn. Toen een tweede neuroloog vaststelde dat het dat wel was, kwam de diagnose te laat. Mijn vader heeft nooit meer kunnen werken.’

■ OMGEKEERDE KANDIDATEN-ZIEKTE

De zoektocht die haar vader destijds aflegde, moest ze zelf in de periode na haar ziekmelding ook doorlopen. ‘Ik

denk dat ik drager ben van de chronische variant van de Borrelia-bacterie. Dat die bestaat wordt door medici – neurologen – vaak ontkend. En eerlijk gezegd: zo dacht ik zelf vroeger ook, want dat is een veilige gedachte. Ik wilde heel graag dat ik SOLK had, geen Lyme, want dat is veel erger.’ De ontkenning noemt ze de ‘omgekeerde kandidatenziekte’. ‘Als kandidaat denk je bij elke nieuwe ziekte die je leert: o, dat heb ik ook. Ben je later dokter, dan denk je juist: dat hebben zij, mijn patiënten, maar ik niet.’ Toch heeft de ontkenning die ze bij zichzelf en later bij collega-artsen ontmoette, ook andere oorzaken. ‘Lyme is een heel ingewikkeld en grillig ziektebeeld: lastig aantoonbaar, veel overlap met neurologische aandoeningen als MS en ALS en patiënten plakken zichzelf nogal eens de diagnose op. Dat roept weerstand bij artsen op. Daar komt bij dat 75 procent van de patiënten vrouw is en dan wordt ook nogal eens gedacht: het is psychisch. Ik wou dat Lyme veel vaker in de differentiaal-diagnose werd meegenomen, want de ziekte gaat gepaard met zulke uiteenlopende symptomen. Raadpleeg een infectiespecialist, zou ik de hele medische wereld wel willen toeschreeuwen.’

■ CONTROLE OVER KLEINE DINGEN

Door haar ervaringen begreep Jolien de machteloosheid en eenzaamheid van haar Oeigoerse huisgenoot diepgaander dan ooit. ‘Ik stuitte op zoveel vooroordelen en zoveel gebrek aan kennis. Ook ik voelde me niet gehoord en niet gezien. En ik dacht: hoe is dit mogelijk? Ik heb echt de wijsheid niet in pacht, maar collega-artsen weigerden met me in gesprek te gaan, waren niet nieuwsgierig, wilden niet naar me luisteren. Hoe moet dat voor hem wel niet geweest zijn?!’ In haar boek heeft Jolien geprobeerd zo eerlijk en open mogelijk te beschrijven wat ze meemaakte. Ze stelt zichzelf kritische vragen over haar

**Verhoog de Veiligheid! CallHelp Alert
arts behandelkamer en assistentie oproep**

pager

draadloze oproepknop voor:

Duidelijke tekstberichten
Comfortabel draagbaar met klip of polsband

compacte draadloze oproepknop

Oproepen bij agressie nood of assistentie met één druk op de knop

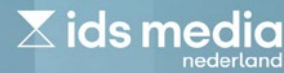
Arts
Tandarts
Huisarts
Therapeut
Apotheek
Kliniek
Zorgcentrum
Sociaal
Maatschappelijk Werk

Geen abonnement
Geen kosten oproep
Geen machtiging
Eenvoudige plaatsing
Levering ook op rekening
Geen verzendkosten
Vraag vrijblijvend informatie

**Vanaf 195,- Complete set bestaat uit:
pager & compacte nood assistentie knop met drie tekstberichten**

www.callhelp.eu | info@callhelp.eu

Omikron Europe | Seggelant-Noord 7E | Vierpolders | t 085-1300694 | e info@omikron-europe.com

Wilt u uw patiënten optimaal informeren via een wachtkamerscherf?

Uw praktijkinformatie, informatie over gezondheid of een educatieve quizvraag: het kan allemaal op een wachtkamerscherf. Zonder dat u er omkijken naar heeft. En voor de patiënt wordt het wachten een stuk aangenamer.

Kijk voor meer informatie op idsmedia.nl/dedokter of scan de QR-code

*Ik ga naar mijn werk en neem mee:
Mijn identiteitsbewijs: Een dokterstas
je weet wel, zo'n bruine leren
De hoeken gesleten
Een schuifslot erop
Boven in
Een stethoscoop
Reflexhamer
Bloeddrukmeter
Eronder verstopt
Mijn twijfels en onzekerheden*

*Ik ga naar mijn werk en neem mee:
Al mijn zintuigen
Om te luisteren
tussen de regels door
Onbewust
Van onbewuste vooroordelen,
aannames
Het grote vertrouwen
in wat ik heb geleerd*

*Ik ga naar mijn werk en neem mee:
Mijn verleden
Mijn heden
En mijn dromen voor de toekomst*

*Ik ga naar mijn werk en neem mee:
Mezelf
Als dokter
Als mens*

Jolien Plantinga

**VAN DER SCHOOT
ARCHITECTEN
bv BNA SCHIJNDEL**

ONTWERP • ARCHITECTUUR
INTERIEUR • DIRECTIEVOERING
BOUWMANAGEMENT • HAALBAARHEID

WWW.VANDERSHOOTARCHITECTEN.NL

Het Fonds Alledaagse Ziekten stimuleert en financiert onderzoek

Het Fonds is er om onderzoek mogelijk te maken naar wat de huisarts nog niet weet over alledaagse ziekten. Hierdoor krijgen patiënten een beter advies over wat de beste en meest effectieve behandeling is bij veel voorkomende kwalen.

Bij de keuze van projecten letten wij op wat huisartsen en patiënten belangrijk vinden:

- Hoe kun je acne bij een donkere huid het best behandelen?
- Wat is een veilige aanpak voor vrouwen met hinderlijke vaginale klachten na de menopauze?
- Hoelang en waarmee kan de huisarts het beste mannen met een blaasontsteking behandelen.

Huisartsen hebben deze onderwerpen (naast vele andere) op de Nationale Onderzoeksagenda Huisartsgeneeskunde gezet.

Steuut ons met uw donatie? Wilt u periodiek doneren of een legaat aan het Fonds schenken? Kijk op onze website www.fondsalledaagseziekten.nl of scan de QR code.

eigen houding en handelen als huisarts. 'Heb ik genoeg getwijfeld? Heb ik patiënten voldoende serieus genomen? Hoe ging ik om met fouten?' Het patiënt zijn heeft haar ook bewuster gemaakt van de gevolgen van het handelen van dokters. 'De impact van ziekte is nauwelijks te overschatten. Als je de controle over je lijf en geest verliest, ga je op zoek naar controle over kleine dingen. Elk detail wordt groot als je ziek bent, heb ik gemerkt.' Ook op haar houding en gedrag als patiënt kijkt ze met open blik terug. Na een lange zoektocht naar erkenning was het uiteindelijk een vierde neuroloog die in juli 2021 vaststelde dat ze een hersenontsteking heeft opgelopen en dat deze blijvende schade heeft veroorzaakt. 'Ik heb bij de andere neurologen op het laatst gesmeekt om een behandeling, ik ben op een gegeven moment echt helemaal uit mijn plaat gegaan. Als patiënt ben ik vast niet altijd de makkelijkste geweest. Een hersenontsteking kan ongeremdheid, achterdocht en boosheid veroorzaken. Welk deel van die boosheid was te wijten aan mijn ziekte en welk deel aan niet goed behandeld en gehoord worden?'

■ LEVENSKUNSTENAAR

Het reflecteren op haar handelen als arts heeft ook betrekking op een van de meest fundamentele vraagstukken waar huisartsen mee te maken

kunnen krijgen: het levenseinde. Nadat sterke antibioticakuren verlichting van haar symptomen hadden gebracht, kreeg ze afgelopen jaar tot twee keer toe een terugval. Beide keren werd ze opnieuw met antibiotica behandeld, nu zijn er geen opties meer. 'De pijn en het ongemak kan ik allemaal wel aan. Ik ben van het type: hot-seflots en gaan met die banaan. Maar er kwamen andere, ook neurologische dingen bij: ik kon niet goed meer zien, geen geluid verdragen, had de hele tijd het gevoel dat ik achteroverviel, kon niet meer op mijn benen staan en was compleet afhankelijk van hulp. Toen dacht ik wel: dit is ondraaglijk lijden, dit leven is niet vol te houden.' Die constatering heeft ertoe geleid dat Jolien over euthanasie nadenkt én praat. Eerst met haar eigen huisarts. Die onderkent de 'ondraaglijkheid' van haar lijden, maar is te onzeker over Joliens prognose. Daarom heeft Jolien gesprekken gehad met het Expertisecentrum Euthanasie. Ze zegt erover: 'Zij geven aan dat we bij een hernieuwde terugval in gesprek gaan en in principe openstaan om mij te helpen. Ik voel dat ik langzaam achteruitga, maar ik wil absoluut nog niet dood, ik heb plannen voor tien. Als die hevige terugvallen uitblijven, hoop ik een natuurlijke dood te sterven. Dan word ik levenskunstenaar en ga ik genieten van wat er wél kan.' ¶

Maak kans op het boek

Jolien Plantinga (1973) deelt in haar boek observaties en vragen, zowel vanuit het perspectief van de dokter als dat van de patiënt. Ook blikt zij terug op haar eigen functioneren als huisarts. De Dokter mag drie exemplaren weggeven. Mail voor 18 april naar dedokter@lhv.nl onder vermelding van 'Komt een dokter bij de dokter'.

